

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

***Zpracováno pro období
2024– 2027***

*Mateřská škola Svojetice, okres Praha - východ
Louňovická 358
251 62 Svojetice*

Email: skolka@svojetice.cz

*Vypracovala :
Sylva Miškovská, Gabriela Přibylová
a
kolektiv MŠ*

OBSAH:

strana:

Obsah	2
1. Identifikační údaje o mateřské škole	3
2. Charakteristika mateřské školy	4
3. Hlavní cíle programu	4
3. 1 Hlavní strategické cíle naší školy	4
3. 2 Dlouhodobé cíle	4
3. 3 Krátkodobé cíle	4
4. Cílové skupiny	5
5. Zásady efektivní primární prevence	5
6. Vymezení obsahu a formy prevence v rámci kompetencí podpory zdraví a zdravého životního stylu	5
6. 1 Sebedůvěra	5
6. 2. Seberozvíjení	6
6. 3 Ochrana dětí před šikanou v předškolním vzdělávání	7
7. Organizace prevence	8
7. 1 Ředitel školy	8
7. 2 Pedagogičtí pracovníci	8
7. 3 DVPP	8
7. 4 Materiální zázemí a pomůcky	9
8. Spolupráce rodiny a mateřské školy	10
8. 1 Prevence v rodině	10
8. 2 Prevence v mateřské škole	10
9. Spolupráce mateřské školy s dalšími institucemi v oblasti prevence	11

Příloha č. 1

Prevence a ochrana zdraví v mateřské škole

1. Identifikační údaje o mateřské škole

Mateřská škola Svojetice,
okres Praha – východ
Louňovická 358, 251 62, Svojetice

Telefony : 731 666 902

Email : skolka@svojetice.cz

Web : www.skolka-svojetice.cz

Ředitelka školy : Sylva Miškovská

Zpracovatel minimálního preventivního programu : Sylva Miškovská, Gabriela Příbylová
a kolektiv MŠ

Zřizovatel : Obecní úřad Svojetice, Na Kopci 14, 251 62, Svojetice

Právní forma : příspěvková organizace
IČO : 70997551

Počet tříd : 4

Kapacita : 83 dětí

Provozní doba : 6: 30 – 17: 00

Č.j.: 85 / 2024

Platnost dokumentu : od 1. 1. 2024 do srpna 2027

Projednáno na pedagogické radě: 6. 11. 2023

2. Charakteristika mateřské školy

Charakteristika školy uvedena ve Školním vzdělávacím programu s názvem „Krok za krokem celým rokem“ / dále jen ŠVP /.

3. Hlavní cíle programu

Cílem primární prevence je vytvoření prostředí, ve kterém převládá důvěra v okolí a v prostředí, kde se dítě nachází.

„Mateřská škola by měla připomínat rodinný dům s útulným zákoutím pro hru, zábavu, plnění povinností i práci. V tomto domě nachází každé dítě své místo, kam se může uchýlit s vědomím, že nablízku je dospělý, na něhož se lze kdykoli obrátit.“

doc. PhDr. Eva Opravilová, Csc.

3.1 Hlavní strategické cíle na naší škole

- osvojování si základních kompetencí založených na empatii, přátelství mezi dětmi a dospělými
- podpora samostatnosti a uvědomění si odpovědnosti za své chování a činy
- pochopení nežádoucích jevů a chování, projevů agresivity i prvotních znaků šikany
- osvojení kompetencí v oblasti zdravého životního stylu a prevence

3.2 Dlouhodobé cíle

- zvýšit odolnost dětí vůči společensky nežádoucím jevům
- učit děti rozpoznat společensky nežádoucí jevy a nepodlehnout jim, pokud se s nimi v budoucnu setkají
- činnosti, působící v oblasti prevence vkládat do pedagogické práce s cílem (pokud možno tak, aby se prolínaly celým výchovně vzdělávacím procesem)
- zajistit dostatečnou a pestrou nabídku programů zaměřených na dané téma, preventivní výchovně vzdělávací působení bude neoddělitelnou součástí ŠVP
- naplňovat kompetence podpory zdraví a zdravého způsobu života
- navození atmosféry důvěry a vzájemného respektu mezi dětmi, rodiči a zaměstnanci školy
- navození příznivého klimatu školy, třídy
- spolupráce s rodiči a osvětová činnost pro rodiče v oblasti zdravého životního stylu
- poskytování poradenských služeb rodičům, pedagogům
- vzdělávání učitelů v oblasti prevence
- hlavní důraz je kladen na vytváření elementárních základů klíčových kompetencí, což v tomto věku představuje hlavně komunikaci s vrstevníky a dospělými, zvládat řešit problémy, umět se přizpůsobit a nebát se prosadit a uplatnit

3.3 Krátkodobé cíle

- analyzovat jedince, rodinu, která potřebuje pomoc
- stanovit vhodně cílenou motivaci a metody práce, které budou respektovat specifika třídy a potřeby jedince

- výměna zkušeností mezi pedagogy vycházejících z praxe a dalšího vzdělávání
- aktivní postoj učitelek k problematice prevence společensky nežádoucích jevů
- snažit se pochopit dítě a získat jeho důvěru
- působit na děti vlastním příkladem
- organizovat řízené a spontánní aktivity tak, aby byl **dostatečný prostor k samostatnosti** dítěte a individuálním činnostem
- rozvíjet komunikaci mezi vrstevníky
- pravidelné setkávání učitelů za účelem stálého a včasného monitorování klimatu tříd
- zjišťování problémů k řešení

4. Cílové skupiny

- všechny děti v mateřské škole
- zvýšená pozornost a zaměření na: děti se zdravotními obtížemi, s podpůrnými opatřeními, se sociálním znevýhodněním, s odlišným mateřským jazykem, děti, které vykazují rizikové chování, děti ve střídavé péči

5. Zásady efektivní primární prevence

- zásada včasného začátku (formování osobní orientace, postojů a názorů)
- zásada komplexnosti spolupráce školy, rodiny a široké veřejnosti
- zásada mezioborové týmové spolupráce mezi pedagogy a odborníky
- zásada přiměřenosti (preventivní působení přizpůsobit věku dítěte)

6. Vymezení obsahu a formy prevence v rámci kompetencí podpory zdraví a zdravého životního stylu

V předškolním věku mezi kompetence podpory zdraví a zdravého životního stylu, které jsou zároveň prevencí společensky nepřijatelných jevů, patří:

- sebedůvěra, samostatnost a sebejistota
- podpora zkušeností, které poskytují potěšení a touhu účastnit se pohybových aktivit
- schopnost přizpůsobení se životu v sociální komunitě, vnímavý a otevřený vztah k okolnímu světu, schopnost přiměřeně kriticky myslet a rozhodovat se
- seberozvíjení
- motivace k aktivnímu poznávání a prožitkům
- rozvoj tvořivosti a estetického cítění
- systematický rozvoj dovedností, které vedou k osvojení zdravého životního stylu, zdravotní prevence

6.1 Sebedůvěra

- vztah k dětem a styl výchovy založen na respektu dospělých vůči dětem
- děti jako rovnocenní partneři mají v mnoha situacích právo říci ne, když něco nechťejí
- nesouhlas nebo volba jiné alternativy nemusí být již předem považovány za neposlušnost, vzdor nebo zbytečnost
- k upevnění sebedůvěry dětí zařazování pohybové aktivity bez viditelných zásahů pedagogů, kdy dětem je poskytována možnost volby samostatné činnosti i její obtížnosti
- minimalizování soutěživosti

Umění realisticky odhadnout své síly, nepřeceňovat ani nepodceňovat své síly, je prevencí nejen úrazů, ale i posílení pevného postoje vůči budoucím stresům, neúspěchům i pádům, které nepřipravení jedinci později mnohdy řeší zástupným způsobem: agresí, zneužíváním drog, alkoholu nebo jiným negativním způsobem.

6.2 Seberozvíjení

Osobní zkušenost a prožitek dítěte dávají vznik základním kompetencím, které mají děti v oblasti zdravého životního stylu a prevence získat.

- znát, co dítěti pomáhá být zdravé a v bezpečí a co mu škodí, znát důsledky požívání některých látek pro zdraví
- rozumět tomu, že způsob života má vliv na lidské zdraví
- zajímat se o udržování svého těla ve zdraví, chápat, že zdraví se musí chránit
- napomáhat vlastnímu zdraví aktivním pohybem a zdravými životními návyky (zdravá výživa a životospráva)
- mít vytvořenou představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, zneužívání léků)
- vědět, že kontakty s některými lidmi mohou být nebezpečné
- znát pravidla společného soužití ve skupině
- hodnotit své chování i chování druhých / komunitní kruh)
- mít a hájit vlastní názor
- akceptovat kompetentní autoritu
- vnímat lidi s jejich odlišnostmi povahovými, tělesnými, rasovými, kulturními jako přirozený stav
- přistupovat aktivně k problémům, řešit problémy
- vědět, že je více možností řešení konfliktů
- kontrolovat extrémní projevy svých emocí a nálad
- chování přizpůsobovat sociálnímu prostředí, uvědomovat si sociální role
- spoluvytvářet prostředí pohody ve svém okolí
- **třídní pravidla** - vytváření s aktivní účastí dětí, využití obrázkových piktoqramů

Potřebné seberozvíjení dítěte je vytvářeno osobní zkušeností dítěte. Je podporováno zejména prožitkem během hry. Společný prožitek ze hry je uznáván jako významný faktor sociálního učení. Optimální činností pro hry a hraní jsou přirozené situace skutečného světa. Děti si rády hrají na to, co vidí dělat dospělí a tím, že takovouto činnost zkusí, získávají sebevědomí. Hra by neměla být dospělými příliš organizována, měla by se uplatnit kreativita dětí, jejich vzájemná komunikace, radost, tvořivost a estetické podněty i nácvik řešení konfliktů. Dospělí jsou pozorovatelé, partneři ve hře a rádci. Motivace k těmto činnostem musí vycházet z dítěte a musí být respektován jeho zájem. Pak nedochází ani k nedostatečné ani nadměrné stimulaci dětí. Dospělý pomáhá organizovat činnost, ale nevnučuje ji. Výsledkem je i pohoda a zdravé partnerské vztahy ve škole.

Prožitkové učení, kdy dítě se prožitkem a zkušeností učí samo a spontánně, je **vlastní předškolnímu věku**. Nikdy později již dítě nepracuje samo na sobě s takovou intenzitou a efektivitou. Dítě přirozenými cestami sbírá a zpracovává zkušenosti. Zkušenosti získává především tím, že něco dělá a to co dělá, prožívá. Mentalitě předškolního věku není vlastní organizované, hromadné vyučování frontální metodou. Není proto vhodné vyrábět speciální protidrogové či jiné preventivní programy pro předškolní věk.

Sociální hry a hraní rolí navozují modelové situace. Nabízejí bezděčné učení s možností zařadit se mezi své vrstevníky v dětské skupině a budovat mezi nimi své postavení. Učí ohleduplnosti, společensky přijatelnému způsobu řešit konflikty a spory, spoluvytvářet prostředí pohody ve třídě a dětské skupině.

Dobrou aktivitou je mimo **námětové hry i společná stavba nebo společná kresba** na jeden námět. Společná kresba není součtem kreseb jednotlivců. Při kresbě jednotlivci reagují jeden na druhého a podle toho je kresba rozvíjena. Při společných stavbách děti diskutují, hledají a navrhují řešení. Dospělého potřebují jen jako rádce a diváka.

Rozvoj společenských vztahů a komunikační dovednosti podporuje vhodně i **dramatická výchova**. V předškolním věku je třeba věnovat pozornost dramatickému vyjadřování představ, pěstovat dovednosti vyjádřit své pocity. Formou dramatu lze děti postavit do situace, kdy individuálně reagují – lhostejně, zvědavě, se zájmem, konstruktivně. Tyto dramatické prožitky dětí, které nejsou v průběhu hry pedagogem ovlivňovány, jsou později základem pro vzájemné vysvětlování, objasňování a odpovědi na otázky. Ze strany dospělého tedy nejsou pouze předávány již hotové poznatky prostřednictvím poučování a vysvětlování. Nedochozí k příliš racionálnímu, hotovému a uzavřenému výkladu světa. **Nejde o to naplnit dětskou mysl, ale probudit aktivní zájem dítěte objevovat a uplatnit a ukázat co umí, zvládne a dokáže.**

Hravě motivované činnosti dramatické, námětové a konstruktivní slouží k osvojování pojmů a poznatků zdravého životního stylu.

Pedagog by měl vést výchovnou práci skrytě ale cíleně a dát dětem základy prosociálního chování a tedy i prevence šikany, násilí a jiných sociálně patologických jevů.

Výchovná práce, jejíž smysl spočívá v prožitku dítěte a ne pouze v přípravě na školu, plní podmínku k vytvoření správných kompetencí ke zdravému životnímu stylu a tím i k prevenci společensky nežádoucích jevů. Mateřská škola si tak neklade cíle, které by nevyházely z potřeb dětí.

6.3 Ochrana dětí před šikanou v předškolním vzdělávání

Škola musí zabezpečit minimální požadavky na ochranu dětí před šikanou. Po odborném a bezpečném rozkrytí šikany pedagog zvolí podle situace vhodný způsob nápravy

- rozhovor s dítětem, které ubližuje - pedagog využije opatření, která v MŠ fungují, srozumitelně sdělí dítěti, že porušilo stanovená pravidla, vede jej v sociálně žádoucích projevech, navrhuje a ukazuje mu adekvátní varianty v projevech chování; jakmile je to možné, ocení jeho zlepšení
- zavedení ochranného režimu oběti - v počátku pro jistotu MŠ nastaví přísnější dozor; v některých komplikovanějších případech oběť a útočnicka v rámci možností od sebe oddělí; není vhodné konfrontovat agresora s obětí
- práce se skupinou - vhodné volba činnosti podporující spolupráci, při nichž nejsou vítězové a poražení - využít pohádky či příběhy a jejich dramatizace
- rozhovor se zákonnými zástupci dítěte agresora - proběhne až tehdy, když je situace zmapovaná
- nastavení společného působení na dítě a vzájemná spolupráce

7. Organizace prevence

7.1 Ředitel školy

Je přímo odpovědná za prevenci a za řešení zjištěných nežádoucích projevů rizikových forem chování. Vytváří podmínky pro předcházení nežádoucích projevů chování:

- koordinuje zpracování, kontroluje realizaci a vyhodnocuje prevenci nežádoucích jevů
- zapracovává aktuální problémy výskytu rizikové chování do Školního řádu
- řeší a zpracovává podněty a stížnosti
- poskytuje individuální konzultace zákonným zástupcům
- poskytuje individuální konzultace a sdílení pedagogickým pracovníkům podle potřeb
- podporuje týmovou spolupráci pedagogů a ostatních zaměstnanců MŠ
- spolupracuje s odborníky
- koordinuje další vzdělávání pedagogů v oblasti prevence sociálně patologických jevů
- ředitel školy zajišťuje podporu a rozvoj pro své pedagogy v podobě plánu dalšího vzdělávání

7.2 Pedagogičtí pracovníci

- podílí se na zpracování a realizaci programu prevence sociálně patologických jevů
- spolupracují s ředitelkou při výskytu nežádoucích projevů chování
- diagnostikují vztahy mezi dětmi
- motivují k vytvoření podmínek a vnitřních pravidel v souladu se školním řádem, vytváření bezpečné atmosféry a pozitivního klimatu
- spolupracují s rodiči, poskytují individuální konzultace
- vedou pravidelné záznamy – pozorovací schéma, v případě zvýšených obtíží pozorovací deník
- zpracovávají zprávy o dětech pro odborníky a sociální pracovníky

7.3 DVPP

a) Všeobecná primární prevence pro MŠ

Program podporuje zdravý životní styl dětí, ale také je skrze pohádky a velmi interaktivní formou varuje před různými druhy rizikového chování, nebo je zábavně učí třeba i to, jak zvládat hněv nebo navazovat kamarádství.

Cíle programu

- Podpořit zdravý životní styl předškolních dětí
- Seznámit děti s různými formami rizikového chování a jeho důsledky
- Seznámit děti s možnostmi předcházení a řešení důsledků rizikového chování

<https://www.prevcentrum.cz/novinka-programy-primarni-prevence-v-materskych-skolach/>

b) Jak efektivně komunikovat s rodiči ve škole a školní družině

Praktické rady pro pedagogické pracovníky, jak v klidu reagovat a řešit problémy, plynoucí s každodenního života školy.

c) Jak komunikovat v problémových situacích s dětmi v MŠ

Praktické rady pro pedagogické pracovníky jak u dětí rozvíjet emoční inteligenci, navozování zklidňování.

d) Konceptuální učení, příprava dětí se specifickými vzdělávacími potřebami na vstup do ZŠ – metoda Grunnlaget

Konceptuální vyučování napomáhají pedagogům u dětí podporovat porozumění základním pojmům a kategoriím. Metoda pracuje s tím, jak porozumění následně využívat pro snazší a efektivnější výuku.

Metoda je vhodná pro děti s odlišným mateřským jazykem, pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí s minimální slovní zásobou. Alternativní metoda pomáhá se snížením obtíží.

e) Feuresteinova metoda instrumentálního obohacování FIE I. a FIE Basic

Zaměřeno na umění učit se. Umožňuje zjišťovat a rozvíjet učební potenciál jedince. Vychází z principů strukturální kognitivní modifikovatelnosti a zkušenosti zprostředkovaného učení, tzn. z pohledu na lidský organismus jako na otevřený systém schopný adaptace a změny. Podstatou metody je stimulace kognitivního rozvoje, který umožňuje školní, sociální a osobní růst. Feuresteinova metoda představuje nejpropracovanější systém pro rozvoj dovednosti myslet a učit se.

f) KIKUS

Určena k zprostředkování všech jazyků. Věnuje se zprostředkování jazyka mluveného. Především pro děti s odlišným mateřským jazykem. Určeno dětem o tří let. Založeno především na obrazovém materiálu a obrazovém slovníku, piktogramech.

g) Zařazení prvků z programu „Začít spolu“

<https://www.zacitspolu.eu/>

h) Vzdělávací program Varianty - Člověk v tísni

<https://www.clovekvtsni.cz/co-delame/vzdelavaci-program-varianty>

Rizika : nevhodné zařazení metod a forem, početné skupiny dětí

7.4 Materiální zázemí a pomůcky

- didaktické a kompenzační pomůcky(rehabilitační kameny, relaxační kuličkový pytel)
- emoční karty – Lucie Ernestová
- pohádkové motivační příběhy s úkoly FERDA A JEHO MOUCHY / jedná se o mouchy „Emušáky“, které představují různé emoce, po přečtení krátkého příběhu, popisují děti své emoce pomocí barevných much, učitelka popisuje, vysvětluje klady a záporny, zklidňuje, společně nechávají špatné emoce odletět
- odborná literatura
- společenské hry
- relaxační hudba, relaxační programy na IT
- Program „Záchranný kruh“ – interaktivní vzdělávací kurzy, pracovní listy, metodický materiál <https://www.zachranny-kruh.cz/>

8. Spolupráce rodiny a mateřské školy

8.1 Prevence v rodině

- *vyvážený životní styl a záliby (nepřetěžovat, neočekávat nadprůměrné výsledky, dítě musí mít radost a zájem o činnost)*
- *užitečná rodinná pravidla, která jsou pro děti srozumitelná a jasná (ideální výchovný styl je vřelý a středně omezující, liberální výchova má své úskalí)*
- *dobré hodnoty a vzory (rodiče dětem vzorem)*
- *dobrá společnost a výběr kamarádů (vhodný výběr kamarádů)*
- *posilovat zdravé sebevědomí dětí (partnerský přístup)*
- *spolupráce při výchově mezi dospělými, kteří se o dítě starají*
- *projevovat zájem a získávat důvěru dítěte (udělat si na dítě čas, naslouchat mu)*
- *umět s dětmi mluvit o tabáku, alkoholu, návykových látkách správně a přiměřeně věku odpovídat dětem na otázky, vysvětlovat rizika*

8.2 Prevence v mateřské škole

- *seznámení se základními cíli prevence sociálně patologických jevů a nežádoucích projevů chování dětí v MŠ (třídní schůzka)*
- *beseda, nebo přednáška pro rodiče k dané problematice*
- *včasná informovanost rodičů o změnách chování jejich dětí*
- *aktuální řešení problémů*
- *účast rodičů na vzdělávacích aktivitách MŠ*
- *konzultace pro rodiče (trvalá možnost individuálních konzultací)*
- *poradenství v oblasti spolupráce rodičů s MŠ a odborníků*
- *zveřejnění Programu prevence ve vestibulu školy*

9. Spolupráce mateřské školy s dalšími institucemi v oblasti prevence

Instituce	Jméno/profese	Kontakt
Odbor školství a kultury Říčany Budova F Komenského náměstí 1619/2 Budova B Masarykovo nám 83/1	Mgr. Petr Dušek, vedoucí odboru	Tel : 323 618 213 petr.dusek@ricany.cz
MAP v ORP Říčany Olivova 1800/2, 251 01 Říčany	Mgr. Monika Žilková, manažerka projektu Miroslava Kučerová Koordinátorka implementačních aktivit, asistentka projektu	Tel: 727 920 480 monika.zilkova@ricany.cz Tel.: 323 618 122
OSPOD Městský úřad Říčany Komenského nám. 1850 251 01 Říčany	Mgr. Jana Vilímová Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, výkon SPOD	Tel.: 323 618 235 jana.vilimova@ricany.cz
Pedagogicko-psychologická poradna, Školní 2400, Říčany (budova 3. ZŠ U Říčanského lesa), okres Praha-východ	Mgr. Jitka Svátková	poradna@pppprahavychod.cz telefon: 731 417 201 www: www.pppstredoceska.cz
Pedagogicko-psychologická poradna, Sportovní 846/22, Praha 10 - Vršovice		poradna@pppprahavychod.cz telefon: 281 867 331 www: www.pppstredoceska.cz
Sít' škol a školských zařízení v působnosti Říčany	MŠ, ZŠ, SŠ, školní družiny, kluby, střediska volného času, základní umělecké školy	Podrobné údaje lze nalézt v Evidenci škol a školských zařízení na stránkách města Říčany https://info.ricany.cz/mesto/skolstvi-r544
Speciálně pedagogické centrum Klíč, Národní 961/25, 110 00 Praha 1	PhDr. Miroslava Měchurová Zřizovatelka, ředitelka, speciální pedagog, terapeut	+420 222 542 265 +420 724 758 318 info@klic-centrum.cz mechurova@klic-centrum.cz
Speciálně pedagogické centrum Poděbrady, Náměstí TGM 1130/18, Poděbrady	Mgr. Denisa Benešová - speciální pedagog	Tel : 602 540 912 ředitelka: spc@spec-skola.cz objednávání klientů: spc-kancelar@spec-skola.cz

<p><i>Pedagogicko-psychologická poradna Středočeského kraje Jaselská 826, 280 00 Kolín 4</i></p>	<p><i>Mgr. Vladimíra Nedbalová Mgr. Václava Břečková koordinátorky pro klienty s PAS</i></p>	<p><i>Tel : 321 722 116 731 581 323 nedbalova@pppsk.cz</i></p>
<p><i>Školské poradenské zařízení – SPC a PPP Koloběžka Váňova 3180 Kladno 272 01</i></p>	<p><i>Mgr. Hana Brylová</i></p>	<p><i>hbrylova@spzkolobezka.cz</i></p>
<p><i>Krajská hygienická stanice Středočeského kraje</i></p>		<p><i>Tel.: 736 521 357 771 137 070</i></p>
<p><i>Krajská hygienická stanice Praha - východ</i></p>		<p><i>Tel : 234 118 254 e-podatelna@khsstc.cz</i></p>
<p><i>Policie České republiky Obvodní oddělení Říčany Masarykovo náměstí 56 251 01 Říčany</i></p>	<p><i>vedoucí: npor. Mgr. Petr Kůstka</i></p>	<p><i>Tel.: 974 881 730 725 961 502 poj.oo.ricany@pcr.cz</i></p>